Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Carmina nonnulla

urn:nbn:de:bsz:31-300776

Visual Library

que fuiſſent aliſide nec tollerabilia nec tolleranda. Uideo ꝙ eccleſie reformatio nunꝙ̄ fiet per conciliū ſine preſidentia ductoris affectati bene prudentis ſimul ꝛ conſtātis/ prouideant ſibi dum ſciuerint ꝛ potuerint membra ꝑ prouincias aut regna: non quidē in multiplicatione conſtitutionum nouellarū/ hoc magis interturbat ꝙ̄ adiuuat/ ſed per executionē viuacem ꝛ virilem earum legū que iam late ſunt abundantiſſime/ ſuperuacuis etiā reſecatis vel omiſſis. Uideo ꝙ in doctrinis que fidem/ que religionem/ que bonos ꝛ ſalubres reſpiciunt mores/ vix inuenietur in hac tempeſtate/ rebus vt ſunt manentibus/ nec habito forti fauore/ potentie ſecularis/ terminatio debita/ vel expedita iuſticia. Experto crede/ neq̄ deductionē pro nūc aliam pete/ neq̄ de remediis opponēdis verbum feceris/ ſurditati/ vbi non eſt auditus/ iubet ſapiens/ non effundas verbū/ his interim contentus Habes enī de theologica cōſolatione grandius opuſculū. Tecum habita/ gratias deo/ qui te ſegregauit ab his ſolicitudinibus/ ꝛ pro ceteris in poteſtate conſtitutis/ ora cōpatiēs flēs ꝛ lugēs. Monicus Conceſſerit ita deus/ bene vale volucer precauens vie caſus Salutaueriſq̄ nomine meo fratrem monens eum ſedulo circūſpicere vigilanter/ quēadmodum in medio nationis praue viuendū ſit. Uolucer Et tu bene valeto monice nr̄i memor in orationibus tuis.

Finit.

Sequūtur nōnulla carmina Ioh. de gerſon/ que ꝛ precedētibus ꝛ ſubſequentibus tractatibus cōnexionem aliquā habere videntur. Primū carmen ad Iohannem germanum ſuum de cauſa canendi.

Loquitur aduena ad monicum.

Eheu perurgent monice/ monice/
Anni nefaſti ſanguinei ꝛ necis
Ciuilis enſis cuilibet imminet
Qui iuſte viuit/ vera vel edocet

Reſpondet monicus

Deme fruaris aduena conſule
Hac in ruina peſtifere vicis
Ad te redito ſolus in ocia
Eſto virilis vim facito tibi
Mens in ſuperna ſe leuet ocior
Odas canoras pſallat alacrior
Quales ſophie dictat amor pius/
Non quas libido ſordida/ ſuggerit.
Quas muſa garrit ſcenica crebrius/
Ut cor malignus vrat amoribus.
Cure coquentes anxia pectora
Triſtes abibunt/ credito/ longius
Nam ſpiritus cor viſere celicus
Gaudet quod almū perſonitat deum

Opponit aduena

At cum ſodales mors mihi ſuſtulit
Cum pallas arcem vix habitet ſuam/
Quero ſonabunt cui mea cantica
Nerui loquentes/ quos lira temperat

Reſpondet monicus

Omitto muſas/ angelus audiet
Sanctiq̄ tecum/ nonne ſatis tibi
Nec prorſus omnes mors tulit effera
Petrus ſuperſtes/ quem ſapientia
Totum repleuit/ cardo dedit ſibi
Nomen ſtatimq̄/ ſufficit vnicus
Carmen melodum cui reſonet tuum
Uiuit gerardus quis rogo par ſibi
Qui veritatis exul amore ſit
Noſtri clamengis dulce ſapit ſtilus
Etas nouellam progeniem dabit
Pro patribus quos perdidit atropos

Aliud eiuſdē aſclepiadeum catalecticum.

Uernū tempus adeſt/ fac hilareſce
Cor tepens gelide frigore bruine
Surſum ſurrige te more volucris
Que vires reparat ſole tepenti
Odas dulciſono gutture formant
Alternanteſq̄ modos/ cernis alaudas
Se pennis liquidum librat in ethra
Senſim peruolitans/ deſerit ima
Extra ſe rapitur ebria cantu
Affariq̄ deum leta videtur
Huic ſpaſmata cadens vt redit ad ſe
Iam degit ſolitis ſobria terris
O ſi te rapit hec extaſis alma
Felix/ ſi iubilans excidis a te
Hec ſemper ſtolidas incolis oras

Carmen lugubre pro deſolatione vniuerſitatis pariſieñ. propter bella ciuilia.

Angeli pacis gemitus amaros
(Si cadunt in vos) facitote toto
Mentis eniſu/ roboate celi

Pallada flete.
Palladis templum domus/arx aſylum
Gaudium veſtrum/decoꝛ omnis oꝛbis
Coꝛruerunt a ſcelerum miniſtris
Pallada flete.
Ecce fons riuis helicon cruentis
Manat/hinc ſacre fugiunt volatu
Prepeti muſe/reſonantqꝫ triſtes.
Pallada flete.
Garriunt pice reprobis agreſtes
Vocibus/liuens odium perurget
In malo letas ob eam querelam.
Pallada flete.
Celicus cetus datus vt ſupernam
Percolas iugi ſtudio mineruam/
Lugeas pectus feriens ꝛ hortans.
Pallada flete.
Non tue pridem cecidere docte
Pallas athene ſimili ruina/
Peioꝛ hec ſoꝛs eſt. cupidi ſophie
Pallada flete.
Te quis o te collegium celebre
Par habens nullum phroneſi ſacratum
Aſpicit/qui non miſerando dicat
Pallada flete.
Oꝛdo te trinus decoꝛabat ample
Cum ſacerdotum cuneo decenti
Sterneris vulgi manibus ſceleſtis
Pallada flete.
O leoninam rabiem/tyrannos
Hoꝛrida cunctos ſuperans nefandi
Criminis noxa/furit en erinis
Pallada flete.
Hoꝛroꝛ heu ſeuus/nihil o deinceps
Linquitur tutum/nihil aut inauſum
Res en humanas ſupereſt perire
Pallada flete.
Stabit aduerſans hereſi quis vltra/
Sontibus quis non trepidus reſiſtet/
Quis bonos moꝛes volet edocere
Pallada flete.
Papa qui chꝛiſti vice ſummus vti
Gratularis/vos pariterqꝫ mundi
Cardines/fidei cecidit columna
Pallada flete.
Filiam tu rex nimium decoꝛam
Pꝛole fecundam recolens videto
Plangit oꝛbam ſe viduamqꝫ clamans
Pallada flete.
Inclitum regnum tua clara doctrix
Chꝛiſtianum que titulum ferebat
Monſtra non gignens iacet indecoꝛa
Pallada flete.
Canones artes medicansqꝫ phiſis
Et ſophie vultus lacrimis rigate
Deperit vobis ſtudioſa turba.
Pallada flete.
Palladis troie referunt imago
Cuſtos ablata ſibi dat ruinam
Francie caſum ſimilem timentes
Pallada flete.
Inuicem fedus ſociale ſeruant
Clerus ꝛ miles/patiente clero
Nobiles veſtro ſtatui cauentes
Pallada flete.
Regij ſceptri rogitamus heres
Clare delphine/repares ruinas
Hoſtice cladis miſeris vel odis
Pallada flete.
Tale qui rurſus renouare queret
Viuito felix quater ꝛ beatus
Ceſſet vt plangoꝛ doloꝛoſus iſte
Pallada flete.

Finis.

Carmen in laudez ducis auſtrie ꝛ ſtudij eiuſdem.

Sors miſeranda nimis te francia diua fatigat.
Pluſqꝫ cuiuſuis vox reſerare queat
Olim proſcriptos pꝛo libertate tuenda
Proqꝫ fide paſſos/mos releuare tuus
Senſiſti thoma ꝑrijs dū truſit ab oris
Anglia te ſanctum ſenſit ꝛ eccleſia
Heu pietas heu priſca fides cogūt alūni
Francigene moꝛtes exiliumqꝫ pati.
Sūme deꝰ ꝑ lege tua qꝫ ſub decacoꝛdo
Dentibꝰ impꝛeſſam ſcribis ꝛ in tabulis.
O quot theologi/qꝫ pontifices periere
Carcere quos clauſos dira necat rabies
Effugit altera pꝰ alienis incola terris
Tutioꝛ exilio ſed ſpoliata bonis.
Inter qꝰ vnus qui cancellarius almi
Pariſius ſtudij eſt cedit ꝛ aduena fit
Auſtria tu felix/felix ſtudioſa ꝛ vienna
Dux quibꝰ eſt talis traditus in regimen
Zelo qui fidei feruens/ob eā fugitiuū
Huic miſerans/offert vltro refrigeriū
Aſſignat q̄ locū cum libertate/ſuiqꝫ
Patribus egregij cōmoda collegij
His ſua magna ieſu merces/pꝛo cuius honoꝛe
Doctoꝛem recipit diſcipulūqꝫ tuum
Gloꝛia laus ꝛ honoꝛ dux inclite te reſonabunt.
Dū pietas terras ſancta fideſqꝫ colent.

Aliud carmen de multiplici martyrio:

Mors martyrum laudabilis
Pre ceteris optabilis
Baptiſma ſupplens ſi deeſt
Omnem reatum diluit
Mors pro fide viriliter
Suſcepta reddit martyrem
An ſub fide lex ponitur
Quam litere ſacre docent
Quare beatus omnis eſt
Pro lege quem dei ſui
Certando contingit mori
Quicunqꝫ det caſus necem
Corona fratrum ſeptena
Refulget ob legis zelum
Martyr iohannes an fuit
Culpans nefas adulterej
Ergo beati viuite
Quos tetrius multo ſcelus
Dānando/martyrium publicum
Occidit atrox carnifex
O pulcra mors coram deo
Jocunda plena gloria
Conſpuat hanc vulgus licet
Nequam profanum malignum
Etas an hec felicior
Nō martyres habet ſuos
Culpanda vel forſan magis
Nefanda pro tyrannide
Culpanda pro paſtoribus
Luporum qui vices gerunt
Tyrannidem diſſimulant
Jmmo fouent/augent/probant.
O veritas patris ieſu
Obſecramus verſa vicem
Ut veritas victrix eat
Cruoris expers et necis
Si vis vt in martyribus
Uincat/pateſcat omnibus
Laus detur et palam tibi
Patri.ſanctoqꝫ flamini.

Carmen pro virtute patientie.

Aſpera qꝫ fortuna poteſt tua diſnumerare.
Proſpera que tribuis licet inſcia
Jnſcia nō tamen ē ea patris cura benigni
Pro virga qui te manibus gerit.
Non aliter quā vult nec acerbius ipſa flagellas.
Fortis ob hoc remanet patientia
Murmure nō lacerat te ꝓmittētis honore
Fert humiles librans oculos ſibi
Abba pater clamat/ magno ꝑ crimīe nati
Sat ſit patri ſupplicij parum:
Letiferū pando peccatorū putre vulnus
Ut placet vre ſeca/modo deprecor
Nolis in eternaȝ parcendo tradere mortē
Eſſet en hec pietas/furor efferus
Sicut ſanct⁹ amor placite ꝯquirit amādo
Omnia que faciunt alij bona
Sic tolerādo ſuū patiētia vertit in vſum
Omnia que mala reſpicit vndiqꝫ
Cur igit͛ diues patientia non erit inter
Aſpera fortune tot tantaqꝫ
Uerbere ſolatur/gelidoqꝫ rigore caleſcit
Potat eam ſitis.eſuries cibat:
Ex alijs ſoluit loculo ſua debita clauſo
Exilium patriam reputat ſuam.
Preſſuram mūdi facit in xpo ſibi pacem
Docta/foro requiem medio capit.
Carcere cū vinclis fit libera/qꝫd mors vltra
Uertitur in vitam mors vltima.
Eſt patiēs melior forti/patiēs qꝫ vincit
Sepius hoc hoſtem ſine vulnere
Non tñ eſt aſino ſilis patientia laudi
Stercoris et culpe tolerans onus
Excutiēda magꝭ totis hec ſarcina neruis
Perpetienda prius mors corporis
Hec eſt ſanctorum patientia vera probatrix.
Corde ſuum toto ꝗ amat olum
Durior inferno/nec aqꝫs frigeſcit in vllis.
Stigmata ſigna ſui regis gerit/
Jnfert vim celo/rapit aſtra iure triumphi
Hic fructus ſuus hec poſſeſſio
Materiā dat ei ſors aſpera/qua mal⁹ in ſe
Seuit abutitur/amens enecat.

Carmen ad gerardum domini delphini confeſſorem.

O Ro triſticiam repelle ſeculi
Mortē crede parit gerarde duplā
Strigit noxia cor/ꝑmit necatqꝫ
Ex hac letifero plagatur ictu
Culpe ſpiritus.ꝛ tabeſcit in ſe.
Nil mortalo ſicas nihil caducum
Cur perdas lacrimas nihil iuuantes
Obſunt/nec reparant peracta damna.
Quod mutare nequis/feras oportet
Deduc in meritum neceſſitatem
Damnum temporis ad perenne ꝯfer
Si te pena breuis dolore torquet

Ex hoc conijce quam dolenda culpa
Uis lugere/dolor beatus iſte eſt
Conſolatur enim ieſu docente
Plora flagicium. memento finis
Luctus mixtus erit ſapore dulci
Ob ſpem/q̄ gemitu reatus iſto
Deletur/manet et corona celo
Ultoris gladius ferire iuſſus
Saluat luctificum thau gerentes
Uult nos plangere lacrimoſa vallis
Nil plus purificat cor aut ſerenat
Quam luctus vehemens amaricanſq;/
Hoc merſus pharao mari peribit
Tellus melle fluens dehinc patebit
Quam ros hic pluuius rigans venuſtis
Ornat floribus/ac perinde multos
Fert fructus ſapidos decore grato

Item aliud carmē ad eundem.

Quid gerarde fit in nobis
Herent crimina quedam
Intro cordis in medullis
Cum radice profunda/
Que licet minora dicant
Homines ad ſuperandum
Prorſus exuti nequibunt
Uix dum vixeris a te
Flebis vbertim diuq;
Culpans corq; remordens.
Ut graui mole depreſſus
Enites recidiuas
Fortis alacriſq; pugil
Proſternes grauiores
Subiugo peſtes/eas vix
Alij vincere quibunt.
Gratiam fateri dei
Eſto certus oportet
Ordinem videto ſuum
Prouidus omnia librat
Sub modi ſub ponderiſq;
Menſura ſapienter
Uincis hoc vel illud ſcelus
Sibi victoria detur
Milies cadens reſurge
Semper ſuſtine ſpera
Flens manus patri porrige
Lacrimis/eſt ſua lingua
Non te deſeret in finem
Tandem e ſtercore tollet
Finit.

Carmen de purita

Que ſacre ſcripture reſpectu aliarū
Montibꝫ altis   Exoritur fons
Purior auro   Unda nec vllo
Spurcida ſceno   Lumine ſolis
Obice fulget   Tu bibe tutus
Te ſpeculeris   Ne tua nūquā
Fallet imago   Plurimus inde
Riuulus exit   Lapſus ad ima
Putrida tellus   Quo mage diſtant
Sordibus opplet   Noxia miſcens
In quibus anguis   Ranula vermis
Buffoq; ſerpunt   Mors latet vndis
Si ſitis vrget   Cautior eſto.
Uis ſpeculari   Reddere verum
Uix ſimulacrum   Turbida poſſunt
Terreat hoc vos   Quos derelicto
Fonte Sophie   Terrea potant

Joſephina Johānis de gerſon carmine heroico decantata.

Titulus breuis continens .xij. libros iuxta .xij. materias principales.

Clare ioſeph ioſephina tuo pro nomine carmen
Narrat vt is mēphi ſeptē illic cōficis ānos
Nazareth īn redis opans. vbi virgis olim
Conceptū notas. Et ea cū virgine nubis
Itq; redit nupta te p̄ montana volente
Das latriā infanti nato. Nomē ihs addis
Suſcipis hic reges. puer p̄ſedulꝰ offers
Inuenis hic tēplo/tandē moriēs requieſcis

Prohemiū

Fontē ſueuerūt veteres celebrare poete
Sacratū muſ p̄naſi mōte ſbortū
Quē pes fodit eq̄. ſed habet ſapia montez
Nra aliū fontē et muſas q̄bꝫ altera vox eſt
Fons vite/verbum domini ſublimibꝫ exit
A celis iugi/puro/ſalubriq; meatu.
Criſtallo ſimilis manans a ſede ſuperni
Mōtibꝫ eternis muſas nec curat agreſtes
Que mortale ſonāt q̄ noxia carmia texunt
Que ſolas vanis demulcent corꝑis aures
Nec dant arentē ſedare ſitim/ſed adurunt
Potantū aſſidue mellitis corda venenis/
Fons nr̄ nitidꝰ lapidiſq; ſalutifer vndis
Quem ſup̄ irradiat vbi ſol diuinus apertis
Dia crede notis mōi ſpeculi vice mōſtrat
Pura tm̄ lux h bebetās diuerberat oēm